

การเกษตรที่สูงในประเทศไทย

การทำเกษตรของชาวเขาจะมีลักษณะเป็นการทำไร่เลื่อนลอย คือ ย้ายที่ไปเรื่อยๆ หลังจากที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์หรือมีวัชพืชเกิดขึ้น ทำให้มีการทำลายป่า เพื่อการเพาะปลูกกันมากขึ้นทุกปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทราบถึงปัญหาในเรื่องนี้เป็นอย่างดี ทรงเห็นว่าการที่จะขับไล่หรือเคลื่อนย้ายชาวเขา ให้ไปอยู่ในที่ที่กำหนดให้ นั้นจะทำได้ยาก แต่ถ้าสามารถช่วยให้ชาวเขามีความรู้ ความสามารถทำการเกษตรอย่างถูกวิธี ก็จะทำให้ชาวเขาตั้งหลักแหล่งอยู่ในที่ถาวรได้โดยไม่ต้องเคลื่อนย้ายทำไร่เลื่อนลอยดังแต่ก่อน และจะก่อให้เกิดผลดีต่อส่วนรวมในที่สุดจึงทำให้เกิดโครงการส่วนพระองค์ขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2512 มีชื่อว่า "โครงการหลวง" จึงทำให้เกิดการค้นคว้าวิจัยทางเกษตรสาขาใหม่ขึ้นในประเทศไทย นั่นคือ "การเกษตรที่สูง"

ปัญหาการเกษตรของชาวเขา

การทำเกษตรของชาวเขา จะมีลักษณะเป็นการทำไร่เลื่อนลอย คือ ย้ายที่ไปเรื่อยๆ หลังจากที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ หรือมีวัชพืชเกิดขึ้นมาก ทำให้มีการทำลายป่า เพื่อการเพาะปลูกกันมากขึ้นทุกปี นอกจากต้นไม้ป่าจะถูกตัดฟัน และเผาทำลายไป โดยไร้ประโยชน์แล้ว ดินน้ำลำธารก็ถูกกระทบกระเทือนเป็นอันครายไปด้วย

โครงการหลวงได้รับพระมหากรุณาธิคุณ พระราชทานการสนับสนุนจาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อย่างใกล้ชิด ดังได้กล่าวแล้ว โดยละเอียดในภาคต้น ต้นเหตุคือ "ชาวเขา" และ "ฝิ่น" จึงทำให้เกิดการค้นคว้าวิจัยทางเกษตรสาขาใหม่ขึ้น ในประเทศไทย นั่นคือ "การเกษตรที่สูง"

ลักษณะอากาศของที่สูง

ที่สูงของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตภาคเหนือ นั้น นอกจากจะอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลมากแล้ว (๗๐๐ - ๒,๕๐๐ เมตร) ยังอยู่ห่างจากเส้นศูนย์สูตรมากกว่าส่วนอื่นของประเทศอีกด้วย (ละติจูด ๑๘ - ๒๐ องศาเหนือ) ทำให้มีลักษณะเด่นอยู่อย่างหนึ่งคือ อากาศจะหนาวเย็นกว่าในที่อื่น โดยทั่วไปการที่ให้ความสำคัญแก่ลักษณะอากาศมากกว่าปัจจัยอื่นๆ ก็เพราะว่า ลักษณะของดิน สภาวะของฝนและเรื่องอื่นๆ เช่น ลมพายุ นั้น เป็นเรื่องที่จะป้องกันแก้ไขหรือปรับปรุงได้พอสมควร แต่เรื่องของลักษณะอากาศนั้น ยากต่อการเปลี่ยนแปลง ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องศึกษาลักษณะอากาศของพื้นที่ให้ทราบแน่นอน ก่อนที่จะพิจารณาชนิดของพืชที่จะปลูกในพื้นที่นั้นๆ โดยคำนึงถึงเรื่อง สำคัญ ๓ เรื่องคือ

๑. ความหนาวเย็นในเดือนต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูหนาว
๒. อันตรรกจากน้ำค้างแข็ง
๓. แสงแดด และเมฆหมอก

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

การดำเนินงานของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง มีวัตถุประสงค์หลัก คือ สนับสนุนการวิจัยและพัฒนางานโครงการหลวงและดำเนินการขยายผลโครงการหลวงให้เกิดประโยชน์ต่อพื้นที่สูงส่วนใหญ่ของประเทศ รวมทั้งให้ความร่วมมือและแลกเปลี่ยนทางวิชาการด้านการวิจัยและการพัฒนาพื้นที่สูงในระดับนานาชาติ โดยในการปฏิบัติงานของสถาบันมีหลักการดำเนินงานที่สำคัญ

โครงการหลวง

ความเป็นมาของโครงการหลวง

มูลนิธิโครงการหลวงดำรงลักษณะงานในความมุ่งหมายเดิมของโครงการหลวง ถือเป็นโครงการส่วนพระองค์ในการดำเนินการพัฒนาเกษตรที่สูงสืบทอดเจตนารมณ์ที่โดยมีมา คือ บุกเบิก และพัฒนาสิ่งใหม่เพื่อชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวเขาเพื่อเป็นการทราบดีทดแทนการปลูกฝิ่น, ช่วยชาวไทยภูเขาในด้านต่างๆ และพื้นที่บนน้ำลำธาร ก่อตั้งเมื่อ **พ.ศ. 2512** โดย **หม่อมเจ้ากิติเกสร วัชรณี** เป็นผู้รับผิดชอบในฐานะประธานมูลนิธิโครงการหลวง

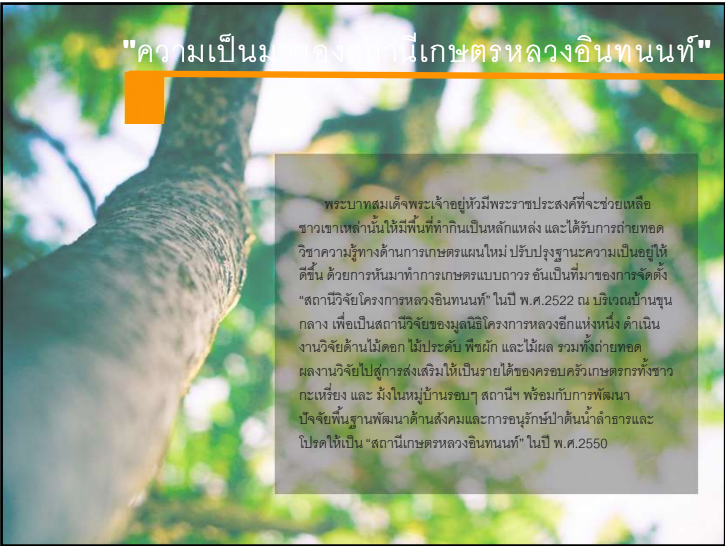
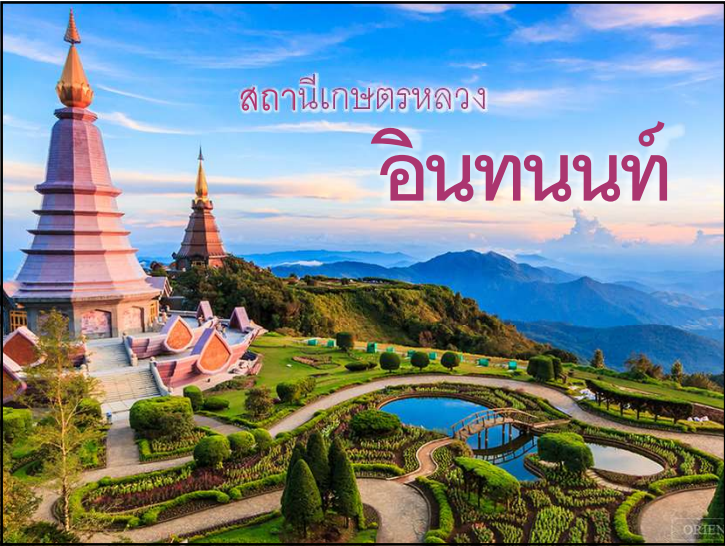
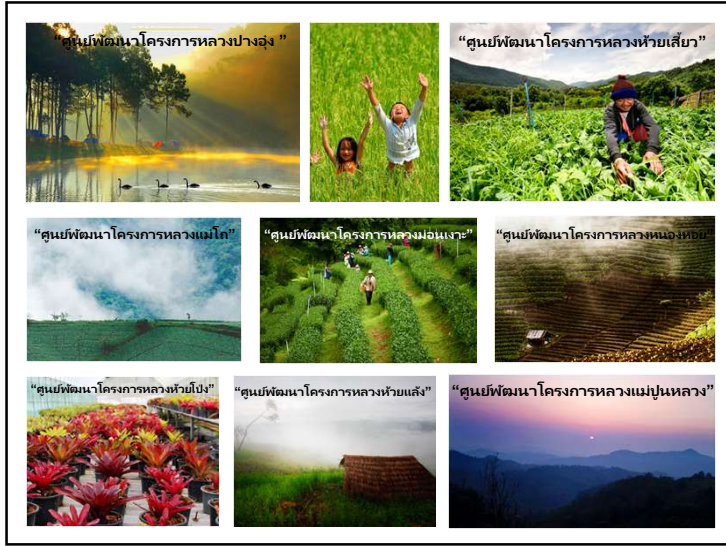
38 คอย 38 โครงการหลวง

“สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง”

“ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวาง”

“ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงตีนตก”

งานวิจัยเกษตรบนพื้นที่สูง

งานวิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน งานวิจัยเป็นจำพวกไม้ดอกและไม้ประดับ มีทั้งการ พัฒนาและรวบรวมสายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ เพื่อ จำหน่ายเป็นไม้ตัดดอกและไม้ตัดใบ ประเภทผักก็มี การคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์เพื่อให้อายุเก็บเกี่ยวได้ นานขึ้น การปรับปรุงเพื่อทดสอบสายพันธุ์ใหม่ให้ทนต่อ การปลูกบนพื้นที่สูงประเทศไทย และมีการส่งเสริม งานประมงบนพื้นที่สูง

การเป็นศูนย์การเรียนรู้ การเกษตรบนพื้นที่สูง เพื่อ ส่งเสริมให้ผลงานวิจัยของสถานี เผยแพร่ไปยังชุมชนและผู้สนใจ โดยที่สถานีหลักจะมีการจัด แสดงรวบรวมพันธุ์ไม้บนพื้นที่สูง งานผลิตพืชและไม้กระถาง และ งานวิจัยประมงบนพื้นที่สูง

การดำเนินการพัฒนาและ ส่งเสริมอาชีพให้กับเกษตรกร ชาวไทยภูเขาไปพร้อมกับ การฟื้นฟูวิถีชีวิตธรรมชาติ โดยมี การส่งเสริมปลูกพืชไร่ งาน หัตถกรรม งานท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ งานเสริมสร้างความ เข้มแข็งแก่ชุมชน งานฟื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

งานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ภาคการเกษตร

สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ ดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้กับเกษตรกรชาวไทยภูเขา ทั้งในภาคการเกษตรและ นอกภาคการเกษตร ควบคู่ไปกับการดำเนินงานด้านเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและการฟื้นฟูอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ชนิดพืชที่สถานีส่งเสริมอาชีพ เช่น

- ผักอินทรีย์ เช่น ผักกาดเบบี้ฮ่องเต้, เบบี้แครอท, ถั่วแขก, ก้านช็อคโกแลต, เซตช็อคโกแลต, ผักกาดหวาน
- ผักปกติ (GAP) เช่น ฟนเนล, เซเลอรี่, ซูกินี่, พริกหวานสี เขียว, มะเขือเทศโครงการหลวง
- ไม้ผล เช่น พลับ, พีช, พลับ, บ๊วย, อาโวคาโด, สดอเบอร์รี่ พันธุ์ 80, เคปทอสเบอร์รี่, เสาวรสหวาน,
- ไม้ดอก เช่น กุหลาบ, เจอบีร่า, ลิ้นมังกร, ออโนทิสกาต้ม
- กาแฟอาราบิก้า
- พืชไร่ เช่น ถั่วสะกึ๊, ข้าวเปลือก, ข้าวเหนียวเก่า

งานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ นอกภาคการเกษตร

อาชีพนอกภาคการเกษตรที่สถานีได้ดำเนินการ ส่งเสริม และสนับสนุน มีดังนี้

- ส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้การฟื้นฟูและอนุรักษ์งาน หัตถกรรมของชุมชนเพื่อให้เกิดการถ่ายทอดจากกลุ่มผู้รับ เพื่อใช้ประโยชน์ในครัวเรือนและเป็นรายได้เสริม เช่น การฟื้นฟูอนุรักษ์งานหัตถกรรมของชนเผ่าต่างๆ
- งานท่องเที่ยว ได้ร่วมกับชุมชนส่งเสริมการมีส่วนร่วมใน การพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว โดยชุมชนบ้าน แม่กลางหลวงซึ่งเป็นศูนย์เรียนรู้การจัดการ การท่องเที่ยวโดยชุมชน บริการนำเที่ยวโดยมีจุดเด่นที่ ห้องถักและบริการที่พัก อาหาร และกิจกรรมเดินป่า ศึกษาเส้นทางธรรมชาติ

ผลผลิต

